

**Processus Juridicus contra sagas & veneficos, Das ist:
Rechtlicher Proceß/ Wie man gegen Unholdten vnd
Zauberische Personen verfahren soll**

Goehausen, Hermann

Rintelii ad Visurgium, 1630

IV. An nocturni Lamiarum seu Veneficarum conventus, reales ac veri sint,
seu potius imaginarij ac illusorij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64982)

paet. ineant, ac Vener. exerceant. 55

mahl betrogen oder talsiniret werden / so
sind dannoch wegen des beharrlichen / vns
rühlichen Gemüths / Siñ vnd willens hal-
ber / solche Hexen oder Zauberinen billich
vnd von rechtswegen zu straffen. Confer
quæ dixi in q. præ. in fine.

QUÆSTIO IV.

*An nocturni Lamiarum seu Venefica-
rum conventus, reales ac veri sint,
seu potius imaginarii ac
illuſorij?*

Disputavi, de hac quæstione in peri-
culis meis Academicis, ac ibi iudi-
cium meum temerè, quod ingenue pro-
fiteor, præcipitavi, nimirum potissimum
deceptus auctoritate nostrorum, *Alciati*
& *Duarenii* quorum *Ille* narrat 8. *parerg.*
22. hæreticæ pravitatis, ut vocant, in-
quisitorem quodam loco *Lamias* seu *stri-*
ges inquisivisse & supra centum flammis
consumpsisse, quotidieque ceu nova ho-
locausta, alias super alias *Vulcano* obtu-
lisse, è quibus non pauca *helleboro* potius, quàm

§6 *Quest. IV. An noctur. Lam. conventus igne purganda videbantur, donec rustici arreptis armis vim illam inhiberent, &c.*

(*Et post:*) Et quamvis aliqui ex maritis, magnæ fidei homines, asseverarent eo potissimum tempore, quò illæ in ludo & choreis fuisse dicebantur, se exploratum habere, in lecto potius secum fuisse; tamen respondebatur, non illas, sed *Cacodemonem* potius, uxoris forma assumpta marito illuisse: Atque ego replicabam: *Cur non potius Cacodemonem cum suis demonibus, illam verò cum marito fuisse præsumis? Cur verum corpus in ficto lusu, phantasticum in vero lecto comminisceris? Quid hic opus est usque adeò augere miracula, & non tam Theologum, quam τετραλόγον agere, se vioremq; partem in pœnis eligere?*

Constabat ex illis actis, (*pergit Alciatus*) semel in eo ludicro per quãdam mulierculam nomine *Jesus* appellato, omnem illum apparatus, omnes saltatrices cum amasiis suis repente evanuisse; qui fieri id potuit, si vera fuissent corpora, & non phantasmata, & *Tantali horti?* &c.

Pau-

real. sint seu imagin. ac illusorii. 57

(Paulò post) videnturq; hæc esse quæ Plinius & alii veteres *Faunorum ludibria* appellant, præoniaque herba emendari cen fuerunt, ut etiam *harum plerasq; curari posse sit verisimile*, nisi quod pauperes & *fæmella omnes* sunt, quibus talis facultas non suppetit.

Ego certè (*adhuc verba Alciati sunt*) magis juri Pontificiò, *communig; nostratum Doctorum* interpretationi hac in quæstione, quam Theologis istis tribuerim, maxime in re à Synodo decisa *in consilio Anquirensi cap. 1.* ubi talia phantasmata mentibus à maligno Spiritu irrogari ait; quis enim in somniis & nocturnis imaginationibus non extra se ipsum deducitur? & *cetera que habet Alciatus d. c. 22.*

Hic verò, *Duarenus scilicet*, sic de veneficis scribit *in tit. ad L. Cornel. de sicar. ca. 2.* De aniculis horum temporum quæ volitare per aera, & nocturno tēpore saltitare, & choreas agere dicuntur, quæritur? Et solent pleriq; quæstores *in eas acerbius animadvertere, quam ius & ratio postulet,* cum Synodus *Ancyrana* definierit phan-

D 5

talma-

58 *Quest. IV. An noctur. Lam. convent.*
talmata quædam esse, quæ à Cacodæ-
mone miserarum mulierum mentibus irro-
gantur. c. Episcopi. 26. q. 5. Itaque Curia
Parisiensis (si nihil aliud admiserint) eas
absolvere ac dimittere meritò consuevit.
Hac Duarenus.

Doctissimorum horum *ICTorum* sen-
tentiam, seu verius, errationem ego inle-
cutus fui; in qua amplius confirmavit
me cuiusdam *Doctōris celeberrimi* quoddam
manuscriptum consilium, quod ille in
gratiam *Nobilissima alicuius familia* con-
scripserat.

Verum nunc lapsus agnosco lubens,
mutoque sententiam, quod & de se ipso
testatur *Turrecr. sup. Grilland. lib. 2. q. 7. v. 8.*
de sortil. ubi fatetur se sententiam mutasse;
neq; dubitarem *Doctissimum Alciatum*
facturum idem, si & eius tempore prout
nunc est, res adeo explorata fuisset.

Equidem sane hodie nemo inficiari
potest, *Delrium Theologum Doctum* pariter
ac *ICTum pium*, in *Magicarum disquisi-*
tionum libris (de quibus vide iudicium
Ant. Fabri ad tit. C. de malef. & Mathemat.
defin.

defin. 2. n. II.) aduersus *Alciatum & Duarenum*, quin contra omnes qui volunt hæc conuenticula *phantastica* esse & tanquam superstitionem vanam *pro figmentis* habenda, strenue decertasse, depulsioneque plena atque solida errorem istum notasse & confutasse, cuius scriinia compilare nõ tam foret necessarium, ubi ab hac quæstione me abstinuissem antea; Et tamen animus nõ est in isto luto hæerere diutius.

Quare displicent *Alciati* ac *Duareni* hæc rationes: (1) quod Synodus Ancyrana desiniverit istos lamiarum conuentus esse phantasmata; *d. c. Episcopi. 26. q. 5.* (2) quod hoc crimen sit *muliercularum* tantum & vilium, quæ à Satana ludificentur facilius. (3) quod *Medici* maximos effectus corruptæ menti imaginariæque ludificationi tribuãt, cui ideo & hoc adscribi possit. (4) Quod mulierculæ in conuentu, ut videbantur, saltantes, vel fuerint domi repperitæ dormientes; vel quod (5) illis, per somnum sopitis, aut oppressis corporeis sensibus, talia phantasmata à maligno spiritu irrogentur, ac quod ideo (6) earum

cor-

60 *Quest. IV. An noctur. Lam. convent.*
corpora invēta sint sæpenumero eodem
loco iacentia nec inde mota fuisse, ubi se
inunxerant.

(7) Quod nomine JE su pronunciato
conventus hujus personæ evanuerint, &
itaque phantasticæ personæ fuerint; (8)
quod hæc sit *communis* nostratium Do-
ctorum opinio; in quo utique fallitur *Al-*
ciatus, & quoque *Simancas Cathol. Instit. tit.*
37. num. 16. putans similiter eandem esse
communioem;

Hæ inquam, & similes rationes nunc
displicent quibusvè amplius nihil mo-
veor & tantò minus *Alciato* & *Duareno*, et-
iam hoc inde inferentibus, assentior,
scilicet judicem debere iccirco *mitio-*
rem partem in pœnis eligere adeoq; *absolvere*
ac dimittere lamias, si nihil aliud admiserint,
quem posteriorem errorem in q. *preced.*
2. satis refutavimus; iam de nocturnis
Sagarum conventibus videbimus, & an
vera sit earum translatio de loco ad lo-
cum. hic inquiremus:

Quam quæstionem ut rectius discu-
tiamus, *status controversia* ante omnia con-
stituen-

real. sint seu imag. ac illusorii. 61

stituendus erit: quem *in peric. acad.* invertisse me agnosco: Etenim qui illud strigi portium verum ac reale esse volunt, illi quidem non *Semper*, ast *Nonnunquam* verè Sagas transferri à Dæmone, affirmant: Fatentur itaque fieri posse, ut *muliercula*, imo & *viri*, nam ne hi quidem ab hac cōtagione puri, decipiantur: sed utrum re ipsa *semper*, an *nonnunquam* decipiantur, hoc quæstionis est?

Alciatus Duarenus Godelm. & alii, quos *in peric. academ.* secutus fui, videntur velle *Semper* illas quoad hanc delationem ad *conventus nocturnos* deludi: Econtra auctores *Malei malefic. Barthol. Spinaeus. Grylland. Tholozan. Binsfeld. Bodin.* quos *in peric. academ.* allegavi, pluresque quos citat ac sequitur *Delrio. d. l. 2. q. 16. & d. lib. 5. sect. 16.* affirmant *nonnunquam* verè Sagas transferri à Dæmone de loco ad locum, atque ita eas *corporaliter* conventui nefario interesse;

Wierus quidem & pauci alii qui illum simpliciter sequuntur, videntur velle Sagas *semper* deludi, quoad omnia, adeoque
Wie-

Wieriant cuncta à Sagis patrata ac confessa volunt esse imaginaria, ita ut per imaginationem mulierculæ credant ac cogitent certo se perpetrasse ac fecisse veraciter, ea quæ in sola phantasia, opera Diaboli mentem obfuscantis obvertata sunt:

Veruntamen *Alciatus, Duarenus, Godelmannus* alique, deludi quidem illas volunt quoad pleraque, & quidem *Semper* quoad delationem ad hosce conventus, ut tamē realitatem pacti cum Dæmone ac veram apostasiam agnoscant proque certo habeant:

Illi quos *Delrio*, quosque ego iam sequor concedunt quidem *Sagas* deludi posse, attamen rarissimè & in paucis admodum rebus seu facti speciebus, nimirum delatione ad conventus hosce, & ut ante dixi, carnali copula cum *Dæmonibus*; Et quoniam hanc illusionem volunt esse tantum in paucis rebus, ac quidem eam in iisdem rarissimè contingere, hinc animo propendent in hanc sententiam, ut ex frequentius contingentibus à Sagis patrata ac confessa

fessa verè talia esse adeoq; ipsarum confessionem veram potius, quam falsam esse præsumant. *arg. L. 4. & 5. de LL.* Atq; ex hisce iam apparet, in quo posita sit quæstionis contradictio.

Itaq; duæ sunt circa quæstionem hanc sententiæ: *Prima est, Semper* huiusmodi nocturnos conventus, ludos, choreas, cōmessationes ac apparitiones, esse illusiones & ludificationes Dæmonū, Sagas illis cōventib. choreisq; *cogitatione animi* interesse, adeoq; in iis *spectra* tantum fœminarum, non autem *vera corpora spectari;*

Altera est, Nonnunquam verè Sagas ad certum & destinatum locum à Diabolo celerimè deferri, furca, baculo, scopisvè *veris*, sed à Dæmone actis & sublevatis vehi, hirco vel altero animali, *phantastico* ut plurimum, hoc est, Dæmoni assumenti & formanti corpus aëreum, inequitare, atq; ita *corporaliter* conventui nefario interesse, commessari & saltationibus oblectari.

Illam sententiam tuentur *Alciat. Duaren. Godehm. Fichard. VVier. dictis locis*, ac
quos

64 Qu. IV. Annocturn. Lam. conv.
quos pro se allegant, Luther. Melanth. alii-
que, quibus adde Philip. Camerar. c. fin. oper.
sucessu. & quos citavi in peric. academ.
Cochman. Bocer. cum cæteris.

Hanc sequuntur Theologi Catholici &
Icti Practici communiter, quorum cata-
logum texit Delvrio dd. locis, ut non dubita-
rim contra Alsiatum, vocare hanc senten-
tiam & communissimam & verissimam. Ad-
feram argumenta non contemnenda quæ
eam translationem corporalem per Dæ-
mones fieri posse & solere convincent.

Argumentum primum est, quod meo
iudicio, hominem non pervicacem, ido-
neum est convincere: Nemo sanctus opi-
nor negabit, quod conformitas concor-
diter asserentium, rem certam & indu-
biam reddat, quod & probat L. qui senten-
tiam. C. pænis. Atquin Sagæ confitenti-
tur omnes unanimiter eadem, & in cor-
porali delatione, modo, & ceremoniis
conventus, & aliis circumstantiis pla-
ne conveniunt; Quare ex Sagarum con-
fessione hæc translatio corpora certa
& indubia redditur: Sanè de vanis & de-
lusoriis tam perpetim nequit una & con-

sen

sentiens omnium esse contestatio, tanta-
q; inter locis, & temporibus, & ætate, ac
studiis disiunctissimos, adeoq; multos,
consensio.

Volui quidem ad hoc argumentum
in peric. academ. respondere, mirum non
esse Sagas in circumstantiis concordare,
cum enim omnes ipsæ eadem *Diaboli* ar-
te ac modo falcinentur & eludantur, quid-
ni eandem cantarent cantilenam?

Verum hæc magis elusio quam re-
spōsio est, quomodo enim mendacii tāta
posset esse conformitas? Et cum peculia-
ris cuiq; sit animi actio, & alius ab alio di-
versum quid imaginetur, nec cerebri aut
phantasiæ omnium eadem dispositio,
quomodo igitur hac in re univerlorum
unanimes ubiq; poterit esse consensus: si
dixeris hæc Sagis accidere in profundio-
rem somnum prolapsis: quæro si hæc som-
niarunt, quo pacto sic semper omnes idē
somniarint, eodem sibi evenisse modo,
eodem loco, eodem tempore, die, hora?

Atquin fortassis iam dixeris, illis eius-
modi somnia à Dæmone immitti, qui

E

cum

cum semper sui sit similis, ideo tam similia hæc existere; sed iam quero iterum, ergone tot erunt somniorum immissores Dæmones, quot sunt venefici aut veneficæ sic somniantes? Ergone discordes mentes de similibus somniis effingendis prius deliberabunt conspirabuntq;? Equidem hæc ab uno Dæmone simul eodem tempore fieri posse nullus dixerit.

Et quare non magis hæc à Dæmone dicemus verè fieri, quam per somnium *illusionem*? cur non potius credendum, *vigilantibus* ad talia Dæmones abuti quam *dormientibus*, cum id illis sit æquè expeditum, malintq; verè hanc Dei imaginem, non *imaginarie* tantum deturpare incessareque.

Et certè ad huiusmodi uniformes imaginationes imprimendas Dæmoni necessaria foret uniformis phantasie omnium dispositio.

Atquin facilius est dæmoni corpora loco movere & transferre, quàm tales uniformes imaginationes & phantasmata tam

variarum rerum, dormientium sensui inferiori immittere & imponere, quia, ut dixi, strigum phantasiae eodem tempore non sunt eodem modo dispositæ.

Itaq; asserendum non est, hæc somnia esse & ludibria, quod si somnia essent, & in somnis ista contingerent, utiq; & strigibus serio conversis & nolentibus amplius huic conventui interesse, quandoq; & illa somnia accidere possent, sed ipsis nihil amplius tale quid contingit, duntaxat quia nolunt amplius interesse; Et ergo vel hoc evidens indicium est in somnis ista non contingere, quippe somnia talia non sunt in potestate hominis, ut ei accedant, vel iis careat pro lubito. Quæ eleganter & latius deducit *Detrio. d. loc.*

Argumentum *secundum* est: Nullum certius dari potest testimonium, quam proprii oris confessio. *L. un. C. de confess.* Unde confessio ad instar rei iudicatæ est, quæ habetur pro veritate. *L. 1. 3. 4. & 6. ff. de confess.*

Atquin exactis locorum omnium iudicialis de quam plurimis maleficorum,

tam spontaneis quam per torturam expressis & repetitis confessionibus constat, ipsos de loco in locum ad hoc se conventus re ipsa delatos fuisse, atque huius rei *Exempla*, non per somnia, uti adversari volunt, sed per iudicia contradictoria observata, allegat *Delrio d. lib. 2. q. 16.* quæ manifestum faciunt, hæc non contingere nuda duntaxat imaginatione & delirio muliercularum: Et ergo ipsarum lamiarum confessionibus hic omninò standum, ac proinde hoc strigiportium verum ac reale erit.

Ad hoc similiter *in peric. academ.* respondere volui, cum istæ confessiones proficiantur à talibus personis, quæ à Diabolo dementatæ & illusæ sunt, pro erroneis rectè haberi, neque enim etsi tu forte ignarus vel illusus confitearis & affirmes Chimeram esse, ideò Chimera est, &c. *Vide in peric. acad.*

Verum insufficiens hæc responsio est, & in effectum negantur facta, quæ ubiq; & omnes ferè se fieri vidisse, & esse expertos, homines fide dignissimi contestantur.

real. sint seu imag. ac illusorii. 62

tur: quod sapientum iudicio delipere ac insanire est, quia nihil velle credere, nisi quod propriis oculis adspexeris, signum est stoliditatis vel protervæ obstinationis.

Perlege exempla, quæ ex *Grillando, Spineo, Remigio*, aliisque Scriptoribus fidelissimis, enarrat *Delrio. d. lib. 2. q. 16.* ac manifestum videbis, probari choreas, conventusque translationem.

Atque hinc *Abulensis q. 47. in c. 4. Mathei*, dicit, istud non posse sine impudentia negari, cum mille testes occurrant, qui harum rerum consciï sint, Confer *Raphael. de la Torre. de potest. Eccles. coercendi Demones. tr. 4. disp. 2.*

Quod si adhæc dixeris, Somnia ista ægrarum mentium esse ac delusarum muliercularum, quæ ideo innocentes huiusmodi fateantur se commisisse, quæ nunquam deliquerunt, sed errore opinionis putant se deliquisse; quæro unde hæc probare velis, & quæ hæc & quam pertinax libido est, generis humani hostibus sic patrocinari?

E 3

Ita

Ita non solum ipsam translationem corpoream negabis, sed & poteris eadem ratione cum *Wierianis* hæc cuncta Sagarum pro illusoriis ac deliramentis habere, adeoque Sagas omni pœnæ eripere.

Inquies tamen, has mulierum *deceptorum* confessiones esse, quibus ideo tuto iudices fidem adhibere non possint; Etenim quia *deceptæ* sunt, potest ex errore *deceptæ* mentis procedere confessio, ut *Sagæ* confiteantur ea, quæ tantum in solâ phantasia opera Diaboli mentem obtuscantis obversata sunt: Et ergo hæc confessiones, si non omnino *pro erroneis* habendæ, utiq; *pro sufficientibus probationibus* haberi non debent.

Verum quæro iterum unde tibi certò constat Sagas eiusmodi confitentes esse delusas, unde certò scis illas esse innocentes? *Wieriani* quidem, ut supra dixi, *Semper* illas deludi volunt, adeoq; nihil hic reale, ne quidem *pactum* ipsum cum *Damone* pro vero agnoscunt: sed hic error, obstinatione & impudentia & insci-

ria plenus, jam ferme omnium calculo
explosus est.

Qui verò *Alciatum, Duarenum*, alioq;
sequuntur, dicunt duntaxat *Sape Sagas*
deludi, & iccirco *in individuo* iudicem
dubitare quæ delusa, quæ non sit, ac pro-
inde ipsum de veritate confessionis in-
certum esse; Et ergo concedunt ipsi
quandoq; *Sagas* non deludi: Verum hinc
ego, cum *doctis. Delrio* contra infero, quã-
do igitur *in individuo* iudici non constat
delusam esse teneri iudicem legitimæ
rearum confessioni stare: præsumitur si-
quidem pro confessione, unde autem
delusam esse probabis!

Nec tamen unquam iudices probi
ex tali nuda confessione procedunt vel
ad damnationem vel ad torturam, sem-
per enim requiruntur indicia quædam,
quibus sufficienter confessio adstruatur.
Et esto: *Sape decipiantur: Ergò iudex nun-
quam earum confessioni turò credet? Nego*
consequentiam, quæ ut valeret, *semper*
decipi eas foret necesse.

Atquin nec læpè, sed rarissimè quæ no-

stra est sententia, decipi deprehenduntur (cur autem ipsas Dæmon decipiat dicā infrā) *sepiſſimè* igitur verum est quod cōfitentur; Et ergo iudex confessionem illam sequens *rariſſimè* errabit, ac si forte uno calu errare posset, attamen hic error expers est culpæ, cum omni calu *secundum allegata & probata* iudicaverit.

Cæterum unde iudici constare possit, utrum in individuo reus reave, quæ ei offertur, delusa sit, vcl non sit, adeq; vera sit confessio strigum, an vana & illutoria; equidem hic rhodus hic salrus, attamen in hoc inquirendo bonam operam navavit *diligentiſſimus Delrio d. l. 5. sect. 16. lit. Fu. 122 fin.* qui per tres regulas, & circumſtantiarum omnium examinationem, doctè demonstrat, id iudicem diuolcere, atq; ita *omni in casu* de confessione facta certum esse posse, ad quem lectorem remitto.

Argumentum *tertium* est; Boni Angeli hominem, *permittente Deo*, possunt per ærem transvehere corporaliter. *Daniel. 14.* Ergo idem malo Angelo Dæmoni est possibile, non est enim potestas super terram,

ram, quæ ei valeat comparari, dicente Domino *apud Iobum c. 41.*

Neq; hic male ab Angelis bonis ad Dæmones argumentamur, siquidē *Theologorum* communis Schola concedit, Diabolos in *naturalibus* bonis Angelis pares esse, quippe *naturalia* per lapsum non esse imminuta, sed tantum gratiosa, idcoq; illa in Diabolis remanuisse, tametsi obfuscata & ligata; *V. Mall. Mallefic. part. 2. q. 1 c. 3. v. nec etiam secundum. Grilland. de sortileg. q. 6. n. 4.*

Mirum verò non est hanc Dæmones à Deo in *humana corpora* transferendi potestatem recipere, qui longe maiorem in *anima* deceptionem acceperunt, ut in Energumenis videre est, & ipse Deus in se ipso fieri hoc permiserit. *Math. 4. v. 5. & 8.* Vide Tannerum *ad 1. part. S. Thoma. q. 110. art. 3. q. 1. & q. 3.*

Volui ad hoc respondere *in peric. acad.* à posse ad esse non valere consequentiam: Verum concessio *to posse*, ipsum *to esse* omnium locorum acta iudiciaria demonstrant, ac rem hanc convincunt tot

Exempla ex scriptoribus fidelissimis recitata à *Delrio d. lib. 2. q. 16.* prout enim oportet *quam ob causam aliquid fiat*, ratione tractare, ita *quod id fiat*, ex historia est sumendum. dicente *Plutarcho lib. 5. Sympo- siac. cap. 7.* Itaq; narrationi Reorum stare oportet, quæ tot exemplis, ex historia & ipsis actis judiciariis delumtis, est comprobata.

Argumentum *quartum* est: Qualiter *Sagæ* cum ipso *Dæmone* paciscuntur, taliter etiam in hisce nocturnis ludis ei coguntur adistere, quale enim principium, tale etiam principiatum, *Sed personaliter, verè & realiter* cum ipso paciscuntur; quod *Alciatus, Duarenus*, quique *Theologi Protestantes* eos sequuntur, non negant. *V. Meis. d. loc.* Et ergò eodem modo *Dæmoni* in ludis istis adesse coguntur.

Consequentia ratio in propositione & hæc esse potest; quoniam enim *Diabolus* à suis fidelibus affectat cultum adorationis, ac cum mulieribus istis, super hoc paciscitur, ideo propter *adorationem præ-*
sen-

sententias eas esse vult, tam enim ipsum cultum divinum, quam etiam modum similem colendi affectat, sicuti apparet ex *Math. c. 4. ibi: haec omnia tibi dabo, si prostratus adoraveris me.*

Atquin verisimile non est, Dæmonem *ficta & imaginaria* adoratione contentum esse, sed omnino *verè & realiter* adorari velle, sic n. lapsos in atrociora peccata pertrahit, ac ad maius malum libentius invitat. Et ergo Dæmonem Sagas ad eiusmodi conventus *verè & realiter* quoque apportare consequitur.

Volui *in peric. acad.* respondere, distinguendo inter *tacitam & expressam* professionem Diabolo factam, de qua *Vide Farin. in prax. crim. q. 20. n. 77. & seqq.* quasi ipse Diabolus cum *quibusdam* tantum personaliter paciscatur. Et ergo, non sequatur *omnes* revera ad choreas transferri, &c.

Verum per se patet ineptam hanc responsionem esse, utique enim & frequentius Diabolo ipsi fidem & homagium præstant, ac si quandoque Lamix

Dias

76 *Quest. IV. An noctur. Lam. conventus*
Diaboli nomine à quibusdam professio-
nem recipiant, attamen in necessarium
sive antecedens sive consequens bap-
tismo & sacrosanctæ fidei omnes renun-
tiant, omnesq; Diabolicas istas Synago-
gas frequentare cupiunt.

Atquin *ibidem* ex quarundam Sagarū
confessionibus constare *dixi*, Diabolum
privatim intrà parietes domesticos ab il-
lis adorari. *V. Bodin. d. l. 2. c. 4.* Et ergò iplas
ad talem conventum eo fine deferri, nec
probabile nec sit necessarium, sed Dæ-
moni multis de causis expedire, ut hæc
adoratio publicè fiat, adeoq; talis convē-
tuum frequentia instituat, docet Spi-
neus *d. tr. d. strigib. c. 20.* & Delr. *d. tr. l. 2. q.*
16. ferè in fin. Iustificat hæc, quod multitu-
do facit audaciores ad malum, tollit Dei
hominumq; timorem, & mutua imita-
tione ad maiora facinora inflammat, ut
solent carbones iuncti, ac quod præci-
puum est, difficilius convertuntur, quo
pluribus testibus se Dæmoni addixerunt.

Atque his argumentis probatum pu-
to, *verè & corporaliter* strigias ire ad lu-
dum:

dum: Restat ut breviter ad contrariæ sententiaæ argumenta, *in prin. questionis huius*, adducta, respondeamus.

Et quidem, ut à posteriore incipiamus, fallum est *argument. 8. contrariam & Alciati* opinionem esse communiorem *vide sup. §. itaq. duæ sunt circa quæst. hanc sententia.* fallum est, 7. quod ad nomen *Iesu* evanuerint; Et quidem dici possunt *evanuisse*, largè & impropriè sumto vocabulo, pro *desierunt videri*, quoniam præstrictis cernētium oculis, à suis Dæmonibus celerrimè asportatæ fuerunt *Del. d. l. 2. q. 16.*

Quod 6. dicitur, teste *experientia*, inunctas fuisse repertas iacentes eodem loco, ubi se inunxerant, id si factum aliquādo, videretur hanc habere causam quia fortè Dæmoni utilius, quandoq; Sagas decipi, eas loco non movendo, ut sic iudiciis & Principibus persvadeat falsa esse, quæ de talibus transvectionibus feruntur, atq; ita justitiæ executionem impediatur, adeoque ipse se sic plures illaqueaturum speret. *eleg. Delrio d. q. 16. in pr. atq; eadem responsio ad §. 4. argument. dari*
pos

78 *Qu. IV. An nocturn. Lam. con. v.*
potest; Confer quæ diximus §. argumen. i:
est.

Et certè, sint quandoq; mulierculæ, ut
videbantur convivantes, dormi tamen re-
pertæ dormientes, possit etiam Diabolus
somno oppressis plura huiusmodi per-
svadere, inde tamen nihil amplius pro-
batur, quam decipi aliquando has mu-
lierculas, semper autem illas falli hinc nõ
consequitur; falsum est. 3. dementatæ ve-
neficarum phantasiæ hoc tribuendum
esse; siquidem cerebri aut phantasiæ om-
nium eadem dispositio non est, unde nec
tam similia sibi imaginari possunt: falsum
denique. 2. solis id asseri à mulierculis, etc-
nim videmus hodie viros doctos & secun-
dum seculum prudentes idem fateri; e-
iusque criminis reos agi.

Solus restat *Canon. in cap. Episcopi. 26. q. 5.*
qui Achilles est adversariorum, hunc ur-
gent, hunc intorquent. Quæ de hoc Ca-
none *in peric. academ. scripti*, nunc dilpli-
cent ac indicta velim, analyticè ac doctè
illum resolvit *Delrio d. libr. 5. sect. 16. in fin.*
quem laudo proboque.

Sanè

Sanè Pontifices Romani dum post *d. cap. Episcopi*. contra Lamias leuiter procedendum esse monent, harum crimina non pro illusionibus, sed pro veris ac nefandis excessibus habere manifestè profitentur.

Vide Pontificum Bullas apud Binsfeld. *lib. de confess. malefic. edit postremâ*. Et tamen cum nemo Pontificum *Canonem illum* antiquarit, nec ullus eum Decreto tollendum iudicarit, hoc ipso satis declararunt se censuisse, nihil huic *Canonem* ad striges nostras pertinere, alioquin eum abrogassent; *Optimus* verò *interpres verborum quisq. suorum*.

Et ex ipsis sectæ illarum *Dianianarum* circumstantiis facilè apparet, quam diuersa fuerit illarum secta, à nostrarum *strigum* secta, quod eleganter docet Delrio *d. sect. 16. in fin. ferè*. fatendum quidem quædam esse similia mulierculis illis eum nostris strigibus, sed tamen in præcipuis, maximè quæ sunt fundamentum & decisio *dicti cap. Episcopi*. discrepant, veluti *illa* credebant aliquid esse numinis & diuini.

80 *Quest. IV. An noctur. Lam. conv.*
vinitatis præter unum verum Deum, pu-
tabant veris se bestiis vehi, quæ tanta spa-
cia tam citò & per aërem conficere pol-
sent: ille error est contra fidem, & hære-
ticus; hæc ignorantia contra philosophiã
ac rectam rationem; at *nostra striges* vix
ullæ hoc errore vel ignoratione ducun-
tur.

Atquin ideò damnantur *illæ* hæreseos
& arguuntur erroris quod huiusmodi al-
derebant quæ & revera hæretica & quæ
rerum naturæ repugnabant; non verò in
Canone illo damnatur credulitas, quod à
Dæmone in alium locum corporaliter
queant transferri, hoc enim vires Satha-
næ non superat, & itaq; non negat *Canon*
tale posse contingere, sed tantum indicare
voluit, non esse credendum semper hoc
αὐτοπρὸς αὐτῶν contingere, sed aliquando
imaginationis vitio tribuendum, nec inde
ideo consequetur, Dianianas illas ne-
quivisse à Dæmone corporaliter trans-
ferri, quia à nō esse factum, ad non posse
ferri, invalidum est argumentum; nec et-
iam consequetur, quia sic illis contigerit
et.

etiam non aliter strigib. nostris contingere; multò minus consequetur, sic semper & ubique omnibus contingere; sed duntaxat consequetur, decipi mulierculas hæc quandoque posse.

Pravè itaque ratiocinaberis, si ex dicto *Canone* sic inferre velis: Quia *Diamana* illæ quoad translationem corporalem delusæ; Ergò & deludi strigés nostras; quoniam hoc tantum inde infertur: Ergo hæc possunt etiam deludi.

Unde verò iudici constare possit aliquam non esse delusam, iam supra remissivè docuimus. Confer doctè Tannerum *ad p. 1. S. Thomæ. q. 110. art. 3. q. 3. per tot.*

Præter hæc argumenta quædam alia supersunt & quidem ut videntur non leviora: Equidem Sagæ confessionibus suis hanc rē dubiam ac fortè falsam reddunt, dum ipsæ edicunt, quod posteaquam se inunxerint, statim per exiguas fenestrarum vel parietis rimas, *durch das Niemensloch*, aliaque angustiora loca, scopis insidentes, ad locum destinatum evolent.

Atquin eum ratione naturali pugnat.

E

ut

82 *Quest. IV. An noctur. Lam conventi*
ut corpus maius penetret per spaciunt
improportionatum, quod etiam per Dæ-
monem non magis fieri posset, quam ut
Camelus transiret per foramen acus,
quod ab ipso Salvatore habetur pro im-
possibili, *Matth. 19 vers. 24.*

Deinde asserunt quosdam ex ipsis tali
in conventu in formas diversas anima-
lium, ut catorum, transmutari, ac ex
etis facultati transmissis recordor, quan-
dam affirmasse, daß etliche als Krän do-
her gestogen/ &c.

Atqui essentiarum in creaturis muta-
tio fieri non potest, cum essentię mutatio
divinam & infinitam potentiam requi-
rat, unde ait Scalig. *lib. 2. de caus. ling. latin.*
essentiam rerum mutari, qui dixerit, scu-
tica castigandus est. Et ergo ex eiusmodi
confessionibus non minus quoq; de rea-
litate horum conventuum dubitare lice-
bit.

Verum potest responderi quoad illa
mentiri illas striges, ac talia deliria esse
omnia & illusoria, quippe quæ excedunt
Damonis potestatem. Vide eleg. Del.

real. sint seu imag. ac illo forii. 83

q. 1. 2. q. 17. per tot. sufficit autē rem ipsam,
de qua quæritur; verbi gratia *delationem*,
ex ipsarum confessionibus notare, nam
si hanc verosimiliter referant, parum at-
tinet, etiam si parerga quadam admif-
ceantur minus verisimilia.

Ideo enim solet Diabolus falsa veris
assuere, ut ne veris quidem fides constet,
quod probè observandum; credendum
itaq; Sagis confitentibus de his quæ Dæ-
moni possibilia sunt. Confer quæ dixi *in*
q. preced. 3.

QUÆSTIO V.

*An Sage quoad delationem ad no-
cturnos conventus deludantur Sepius;
an verò Rarius? & quis sit effectus
huius ac precedentis quæ-
stionis.*

Ostendi in *quæst. preced.* Sagas seu Stri-
ges utriusq; sexus, à Dæmone verò
& corporaliter transferri ad nocturna
illa, quæ omnium ore celebrantur; con-